

10 ביולי 2024

לכבוד

מר חיים פרננדס, מנכ"ל
קופת חולים לאומית

מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל
משרד הבריאות

מר אייל סיסו, מנכ"ל
רשות האוכלוסין וההגירה

מר עוזי ביתן, מנכ"ל
קופת חולים מאוחדת

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: **קריאה דחופה להסדרת הליכי הרישום לקופת חולים לאומית של הזכאים לרישום לפי תקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הסדרים לעניין רישום בקופת חולים ומתן שירותי בריאות לנמצאים בישראל שאינם מבוטחים לפי החוק), התשפ"ד-2024**

בשם פורום ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט אנחנו פונים אליכם בקריאה דחופה להסדיר לאלתר את הליכי הרישום לקופת חולים לאומית של מי שזכאים לרישום לפי תקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הסדרים לעניין רישום בקופת חולים ומתן שירותי בריאות לנמצאים בישראל שאינם מבוטחים לפי החוק), התשפ"ד-2024 (להלן - התקנות). בכלל זה, אנו קוראים להעמיד לרשות הפונים לרישום ומייצגיהם, בהם הח"מ ועוד ארגונים, איש/אשת קשר זמינה בכל אחד ממשדכיכם - משרד הבריאות, רשות האוכלוסין, קופת החולים לאומית וקופת החולים מאוחדת - שיסייע בפתרון מקרים דחופים. בגלל אי-העברה תקינה של מידע מגוף לגוף והיעדר הנחיות לציבור, מוצאים עצמם אנשים רבים, הזכאים להירשם ללאומית לפי התקנות, מסורבי רישום ונמנע מהם טיפול רפואי דחוף, והכול כמפורט להלן:

1. ב- 1.7.2024 נכנסו לתוקפן התקנות, אשר מאפשרות לחלק מאוכלוסיות הפליטים (והמהגרים) בישראל להירשם לקבלת שירותי בריאות בקופת חולים לאומית. התקנות אינן חלות על קבוצות רבות, ואף רבים מאלו שהתקנות חלות עליהם לא יוכלו להירשם ולקבל שירותים רפואיים מפאת דמי הביטוח הגבוהים שנקבעו בהם והיעדר מנגנון הנחות ופטורים לפגיעים ביותר. כבר עכשיו נתקלים הארגונים במקרים מסכני בריאות שבהם נמנע טיפול רפואי חיוני מאנשים שאינם זכאים או שידם אינה משגת להירשם לקופת חולים לאומית לפי התקנות. בנושא זה אנו פנינו ונמשיך לפנות אל משרד הבריאות באופן נפרד ואף הוגשה כבר עתירה אחת בעניין¹. ואולם פנייתנו הנוכחית מתמקדת בקשיים שנתקלים בהם בימים אלה מי שזכאים להירשם לפי התקנות אך אינם מצליחים לעשות כן ככל הנראה בגלל חוסר היערכות ותיאום בין-ארגוני בקרב כלל הגורמים הרלוונטים ליישום התקנות, בהם משרד הבריאות, רשות האוכלוסין וקופת החולים. המידע הנדרש מרשות האוכלוסין לא הועבר באופן תקין לקופת חולים לאומית וכן מקופת חולים מאוחדת לקופת חולים לאומית. בנוסף, לא פורסם מנגנון סדור ושקוף בלאומית לקליטת המטופלים החדשים. כמו כן, משרד הבריאות, הגורם האחראי להתקנת התקנות, לא פרסם נכון להיום שום מידע שימושי לציבור על מנת לאפשר לזכאים להירשם בצורה מסודרת ותקינה.

¹ עתירה בכל הנוגע לביטול הסדר מאוחדת, ראו בג"ץ 5297/24 רופאים לזכויות אדם ואח' נ' שר הבריאות ואח'

2. בתשעת הימים האחרונים, מאז נכנסו התקנות לתוקפן, אנחנו נתקלים בעוד ועוד מקרים של אנשים הזכאים להירשם לביטוח בריאות במסגרת התקנות בקופת החולים לאומית, אך הם מסורבי רישום:

- **קבוצת מקרים אחת היא ילדים המבוטחים בקופת חולים מאוחדת המבקשים לעבור לקופת חולים לאומית מתוקף זכאותם על פי סעיפים 2(2) ו- 3(2) לתקנות או סעיף 17(א) לתקנות.** אנו מקבלים פניות רבות של ארגונים והורים שאינם מצליחים לרשום את הילדים האלה בלאומית ונאמר להם כי לא יהיה רישום של ילדים שהיו מבוטחים במאוחדת עד שלא יוברר אם יש להם חוב כספי למאוחדת ואם הוא הוסדר מול מאוחדת.

בנקודה זו, ראוי להדגיש כי תקנה 17(א) לתקנות, המְתַנָּה את הרישום ללאומית בהסדרת חובות למאוחדת, לא חלה על כל הילדים המבוטחים כיום במאוחדת, אלא רק על מי שאינם זכאים לרישום על פי סעיף 2 לתקנות. לא מצאנו התניה דומה בתקנות לגבי ילדי אזרחים אריתראים וסודנים שהיו מבוטחים במאוחדת וזכאים לרישום על פי סעיפים 2(2) ו- 3(2) לתקנות, ועל כן אין מקום להתנות (ובכך לעכב) את הרישום של ילדים אלה ללאומית בהסדרת חובות למאוחדת.

באשר לילדים שתקנה 17(א) חלה עליהם, אנו מבינים כי כרגע, בהיעדר העברה סדורה של מידע על מצב החובות למאוחדת, אין רישום של אף ילד, גם לא ילדים שאין להוריהם חוב למאוחדת או שהגיעו להסדר לפריסת החוב ועל כן אין מניעה חוקית לרישומם. זהו מצב בלתי נסבל אשר מותיר קבוצה שלמה של ילדים, כולל תינוקות, ללא טיפול רפואי, רק בשל הבלגן הבירוקרטי שיצרה המדינה במודע על ידי סגירת האפשרות להירשם להסדר מאוחדת לפני שנפתחה האפשרות להירשם לקופת חולים לאומית.

- **קבוצה נוספת היא אנשים שלא היו מבוטחים במאוחדת (למשל, אזרחים אוקראינים) והם זכאים להירשם בלאומית (קשישים בני 60 ומעלה וקטינים).** כך, למשל, המקרה של ו', אזרחית אוקראינה בת 80. בתה של ו' הביאה אותה אתמול למיון משום ששברה את מפרק הירך. במעמד זה היא חויבה על ידי בית החולים בתשלום של 1,700 ש"ח. בבית החולים (בני ציון) נאמר לו' ולבתה כי על האם לעבור ניתוח להחלפת מפרק הירך, אך אם לא תציג התחייבות של קופת החולים יצטרכו לשחרר את האם הביתה למחרת בבוקר, ללא ניתוח. הבת פנתה ללאומית כדי לרשום את האם תוך תשלום דמי הביטוח על פי התקנות, ואולם בקשתה לרישום סורבה משום שמספר הדרכון שלה לא תאם את מספר הדרכון שנמסר ללאומית ברשימות רשות האוכלוסין לפי אותו שם. כידוע, לפי סעיף 5(ג) לתקנות תנאי לרישום הוא אימות על ידי לאומית של פרטי הזכאי לרישום (המפורטים בתוספת השלישית) עם המידע הקיים לגבי ברשות האוכלוסין. לכן, אי אפשר היה לרשום את ו' ללאומית והביטוח שלה לא הוסדר.

מלאומית נמסר לנו כי בפנייה שנעשתה בעניין לרשות האוכלוסין נמסר כי אכן יש אי-התאמה בין מספר הדרכון של ו' ברישומי הרשות ובין מספרו בדרכון ולכן היא תזומן לזיהוי במתקן אלבר של הרשות, שלאחריו תוכל הרשות לעדכן את לאומית אם ו' אכן זכאית לרישום, אם לאו. הפער בין נתוני רשות האוכלוסין לנתונים בדרכון של ו' הוסבר בכך שב- 2021 ו' פנתה לקונסוליה של אוקראינה וקיבלה דרכון חדש משום שתוקפו של הישן פג. ברור כי דרך הטיפול המוצעת על ידי רשות האוכלוסין אינה מותאמת לנסיבות המקרה, הן משום שנדרשים בירור והסדרה מהירים של הבעיה, והן משום שברור כי אישה בת 80 ששברה את מפרק הירך, מאושפזת בבית חולים ונדרשת לניתוח, לא תוכל להגיע בקרוב למתקן רשות האוכלוסין בבני ברק רק כדי שתאושר זכאותה לרישום בקופת החולים - רישום שחיוני כדי שתוכל לקבל את הטיפול הרפואי

הדרוש... בשלב זה, בית החולים חייב את המשפחה בתשלום בסך 8,000 ש"ח כתנאי להשארת ו' במיון ומתן טיפול. תשלום זה יספיק רק לכיסוי השהות של ו' עד מחר בבוקר אך לא לביצוע הניתוח הדרוש לו'. בינתיים מצבה מתדרדר.

- קבוצה נוספת היא תינוקות שזה עתה נולדו והם זכאים לרישום על פי התקנות אך בגלל החסמים המתוארים לעיל (העברת המידע ממאוחדת והעברת המידע מרשות האוכלוסין) אין אפשרות לרישום אותם ללאומית.** מדובר בתינוקות בני יומם שאין צורך להכביר מילים על החשיבות שבהסדרה מידית של ביטוח הבריאות שלהם כדי שיוכלו לקבל טיפול וליווי רפואיים מלידה. (יצוין, כי אנו נתקלים כבר עכשיו גם בתינוקות בני יומם שאינם זכאים לרישום על פי התקנות ולכן אין כלל אפשרות לבטחם. כאמור בראשית פנייתנו, בנושא זה אנו נפנה בנפרד למשרד הבריאות).

אנו מבינים כי כל הסדר חדש כרוך בחבלי לידה, ואולם כשמדובר בשירותי בריאות היה ראוי לאפשר לקופות החולים הרלוונטיות שהות מספקת להיערך להפעלה תקינה של ההסדר. אפילו מידעונו לציבור הזכאים לרישום לא פורסם עדיין וכל המידע הנוגע להליכי הרישום מונגש כרגע לציבור הפליטים והזכאים הנוספים לרישום באמצעות ארגוני החברה האזרחית. הארגונים עושים את המיטב לפרש את התקנות אך מגלים בדיעבד שהגורמים הרלוונטיים אינם ערוכים עדיין ליישמן, ומשום כך המידע שמופץ לציבור מתבסס על התקנות בלבד. מלבד הבלבול ואובדן האמון בהסדר החדש, משפחות שחיות בעוני כבר נדרשו לשלם סכומים גבוהים מכספיהן עבור טיפולים דחופים שהיו אמורים להיות מכוסים במסגרת התקנות, אספו סכומי כסף גבוהים כדי לכסות חובות עוד לפני כניסתן לתוקף של התקנות אך סורבו להתקבל בקופה הקולטת, ולמעטים, כאמור, חלה גם התדרדרות בריאותית לאחר שלא הצליחו להוציא טפסי 17 למרות הזכאות לשירותים במסגרת התקנות.

נוכח האמור, אנו קוראים לכם להעמיד בדחיפות לרשות הפונים ומייצגיהם, בהם הח"מ ועוד ארגונים, איש/אשת קשר זמינה בכל אחד ממשרדיכם - משרד הבריאות, רשות האוכלוסין וקופות החולים - שיסייע בפתרון מקרים דחופים. עוד אנחנו קוראים למשרד הבריאות לפרסם בדחיפות מידעונו ובו מידע עדכני ומפורט על הזכאים לרישום על פי התקנות, דרכי הרישום ולמי אפשר לפנות בבעיות דחופות. יש להנגיש את המידעונו לשפות השונות - טיגרין, ערבית, אוקראינית ואנגלית.

נודה על קבלת התייחסותכם הדחופה לדברים.

בכבוד רב,

ד"ר ינאי קרנצ'ר	עו"ד אורלי לוינזון-סלע	עו"ד נמרוד אביגאל	ד"ר שני בר-טוביה
רופאים לזכויות אדם	א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים	היא"ס ישראל	פורום ארגוני הפליטים ומבקשי המקלט בישראל